

Anonimizált változat

Fordítás

C-566/19 - 1

C-566/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. július 25.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Cour d'appel (chambre du conseil) (Luxemburg)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. július 9.

Fellebbező:

JR

[omissis]

**LA CHAMBRE DU CONSEIL DE LA COUR D'APPEL (A
FELLEBBVITELI BÍRÓSÁG VIZSGÁLÓTANÁCSA)**

JR a luxembourgi tribunal d'arrondissement de Luxembourg (luxembourgi kerületi bíróság) hivatalánál tett 2019. június 19-i nyilatkozata útján szabályszerű fellebbezést terjesztett elő a kerületi bíróság vizsgálótanácsa által ugyanezen a napon hozott végzéssel szemben [omissis]:

- amelyben a bíróság a JR-rel szemben kibocsátott európai elfogatóparancs visszavonására vonatkozó kérelem elbírálására vonatkozóan hatáskörének hiányát állapította meg,

[omissis]

kimondta, hogy JR-t át kell adni a francia hatóságoknak a Tribunal de Grande Instance de Lyon (lyoni általános hatáskörű elsőfokú bíróság) mellett működő ügyészség helyettes ügyésze, Virginie BRELURUT által 2019. április 24-én kibocsátott európai elfogatóparancsban szereplő bűncselekmények alapján indítandó büntetőeljárások lefolytatása céljából. **[eredeti 2. o.]**

[omissis]

A fellebbező elsősorban úgy véli, hogy átadását meg kell tagadni, mivel az elsőfokú bírósági tanács nem határozott a törvényes határidőn belül. Kéri továbbá az európai elfogatóparancs visszavonását azon indoknál fogva, hogy az európai elfogatóparancsot kibocsátó igazságügyi hatóság nem minősül a 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „igazságügyi hatóságnak”, mivel a fellebbező szerint a francia ügyészség alávethető a végrehajtó hatalomtól származó közvetett utasításoknak, amely beavatkozás sérti az Európai Unió Bírósága (Bíróság) által megfogalmazott azon követelményeket, amelyek tiltják, hogy a végrehajtó hatalom bármilyen – közvetlen vagy közvetett – befolyást gyakorolhasson az európai elfogatóparancsot kibocsátó hatóságra. Másodlagosan azt kéri, hogy előzetes döntéshozatal céljából terjesszenek kérdést a Bíróság elé.

A főügyészség képviselője az előterjesztett jogalapok elutasítását kéri. Annak megállapítását kéri, hogy a kibocsátó hatóság esetében, noha az ügyészségről van szó, teljesül a Bíróság által meghatározott függetlenségi kritérium. Úgy véli azonban, hogy ha a legkisebb kétely is felmerülne e kritériumot illetően, úgy előzetes döntéshozatal céljából kérdést kell előterjeszteni.

[omissis].**[eredeti 3. o.]** [omissis] [a törvényes határidőre alapított első jogalap elutasítása].

A Bíróság, két, 2019. május 27-i ítéletében értelmezte a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 6. cikke (1) bekezdése szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalmát (2019. május 27-i OG és PI [lübecki és zwickauai ügyészség], C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456 és PF [Litvánia főügyésze], C-509/18, EU:C:2019:457).

A Bíróság megállapította, hogy

- noha az eljárási autonómia elvének megfelelően a tagállamok a nemzeti joguk alapján kijelölhetik az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes „igazságügyi hatóságot”, e fogalom jelentése és hatálya nem hagyható az egyes tagállamok értékelésére,
- az e rendelkezésben szereplő „igazságügyi hatóság” kifejezés nem szorítkozik kizárólag a tagállami bírák vagy bíróságok kijelölésére, hanem azt úgy kell érteni, mint amely tágabb értelemben jelöli az e tagállam büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságokat is, eltérően többek között a minisztériumoktól vagy rendőrségektől, amelyek a végrehajtó hatalomba tartoznak,
- ebből következik, hogy a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „igazságügyi hatóság” fogalma magában foglalhatja valamely tagállam

azon hatóságait is, amelyek anélkül, hogy feltétlenül bírák vagy bíróságok volnának, részt vesznek e tagállam büntető igazságszolgáltatásában, és az ügyészhez hasonló hatóságot, amely a büntetőeljárás keretében a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személlyel szemben eljárásra jogosult e személy bíróság elé állítása érdekében, az érintett tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságnak kell tekinteni,

- az európai elfogatóparancs rendszere a keresett személyt megillető eljárási jogok és alapvető jogok kétszintű védelmét tartalmazza,
- az érintett személy jogai védelmének második szintje magában foglalja, hogy az illetékes igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs kibocsátásához a nemzeti jognak megfelelően ellenőrzi többek között az e kibocsátáshoz szükséges feltételek fennállását, és megvizsgálja azt a kérdést, hogy az egyes esetek sajátosságaira tekintettel az említett kibocsátás arányos-e, **[eredeti 4. o.]**
- ily módon a „kibocsátó igazságügyi hatóságnak” képesnek kell lennie e feladat objektív módon való ellátására, figyelembe véve minden terhelő és mentő körülményt anélkül, hogy ki volna téve azon kockázatnak, hogy határozathozatali jogköre különösen a végrehajtó hatalom részéről külső utasításoknak volna kitéve, oly módon, hogy semmilyen kétség nem férhet ahhoz, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat e hatóságtól származik, nem pedig az említett hatalomtól,
- a kibocsátó igazságügyi hatóságnak függetlenül kell eljárnia az európai elfogatóparancs kibocsátásával járó feladatok ellátása során, amely függetlenség megköveteli a jogállásra és a szervezetre vonatkozó olyan szabályok fennállását, melyek képesek biztosítani, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság az ilyen elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat meghozatala keretében ne legyen kitéve azon kockázatnak, hogy többek között a végrehajtó hatalomtól származó egyedi utasításnak van alávetve,
- emellett, amikor a kibocsátó tagállam joga az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskört az e tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő olyan hatóságra bízza, amely maga nem bíró vagy bíróság, az ilyen elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatnak és különösen az ilyen határozat arányos jellegének az említett tagállamban olyan bírósági jogorvoslat alá rendelhetőnek kell lennie, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek,

és arra a következtetésre jutott, hogy a kerethatározat szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalma nem terjed ki a tagállamok ügyészségeire, amelyek esetében az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozathozatal során fennáll az a kockázat, hogy közvetlenül vagy közvetve a végrehajtó hatalom, mint például az igazságügyminiszter egyedi utasításainak és rendelkezéseinek alárendelve járjanak el, ezzel szemben e fogalom kiterjed

valamely tagállam főügyészére, aki, miközben a bírói hatalomtól szervezetenként független, hatáskörrel rendelkezik a vádemelésre, és akinek jogállása a végrehajtó hatalomtól való függetlenségének garanciáját nyújtja az európai elfogatóparancs kibocsátása keretében.

A főügyészség képviselője arra hivatkozik, hogy a francia ügyészség tiszteletben tartja a Bíróság által megfogalmazott követelményeket, tekintettel arra, hogy a 2013. július 25-i 2013-669. sz. törvény elfogadása óta a Code de procédure pénale français (francia büntetőeljárásjogi törvénykönyv) 30. cikke kifejezetten megtiltja az igazságügyminiszter számára, hogy egyéni ügyekben utasításokat adjon az ügyészségnek.

Kétségtelen, hogy a francia büntetőeljárásjogi törvénykönyvnek a 2013. július 25-i törvénnyel bevezetett, jelenleg hatályos változatában foglalt 30. cikke értelmében a francia igazságügyminiszter egyéni ügyekben semmiféle utasítást nem adhat az ügyészség tisztviselőinek. Ugyanakkor általános utasításokkal fordulhat hozzájuk.

Levonható tehát az a következtetés, hogy a francia ügyészség esetében formálisan teljesülnek az Európai Unió Bíróságának fent idézett ítéleteiben megállapított függetlenségi kritériumok, tekintettel arra, hogy a végrehajtó hatalom nem adhat egyedi utasítást az államügyésznek. **[eredeti 5. o.]**

E következtetés ugyanakkor ellentétes Campos Sánchez-Bordona főtanácsnoknak az Európai Unió Bírósága előtt (az OG és PI [lübecki és zwickauai ügyészség], C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:337 ügyekre vonatkozó) 2019. április 30-án előterjesztett indítványában tett azon megállapításával, amely emlékeztet arra, hogy: *„az európai elfogatóparancsot kibocsátó nemzeti hatóság függetlensége azt feltételezi, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnán utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja”* (az indítvány 87. pontja).

Ezzel ellentétes lehet az a hierarchikus kapcsolat, amely konkrétan a francia főügyészség és a bíróságok mellett működő ügyészségek között áll fenn, tekintettel arra, hogy a francia büntetőeljárásjogi törvénykönyv 36. cikke kimondja, hogy *„a főügyész az eljárás irataihoz csatolt írásos utasítások útján előírhatja a Köztársaság ügyészei számára, hogy eljárást kezdeményezzenek, arról intézkedjenek, illetve a főügyész által célszerűnek tartott írásbeli indítvánnyal forduljanak az illetékes bírósághoz”*.

A főtanácsnok azt is pontosítja, hogy: *„a függetlenség összeegyeztethetetlen harmadik személlyel szemben fennálló bármilyen hierarchikus vagy alárendeltségi viszonyal. A bírói hatalmi ág jogosultjai a felsőbb szintű bírói fórumoktól is függetlenek, amelyek felülvizsgálhatják és utólag hatályon kívül helyezhetik*

ítéleteiket, azonban nem írhatják elő számukra, hogy milyen ítéletet hozzanak” (az indítvány 96. pontja).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a francia ügyészség „igazságügyi hatósági” jogállásának hiányára vonatkozó, 2010. március 29-i Medvegyev kontra Franciaország ítéletében foglalt ítélkezési gyakorlatát megerősítve, a 2010. november 23-i Moulin kontra Franciaország ítéletében az Egyezmény 5. cikke (3) bekezdésének megsértését állapította meg azon indoknál fogva, hogy „a francia ügyészség tagjai esetében nem teljesül a végrehajtó hatalomtól való függetlenség követelménye, amely az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, ugyanúgy, ahogy a pártatlanság követelménye, az 5. cikk (3) bekezdése szerinti »tisztviselő« önálló fogalmához tartozó garanciának minősül”.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága ebben az ítéletében „mindenekelőtt megállapítja, hogy jóllehet az igazságszolgáltatás tisztviselőinek összessége az Alkotmány 66. cikkében hivatkozott igazságügyi hatóságot képviseli, a belső jogból az következik, hogy a bírói jogállással rendelkező tisztviselőkre más szabályrendszer vonatkozik, mint az ügyészség tagjaira. Ez utóbbiak mind egy közös felettes, az igazságügyminiszter alá vannak rendelve, aki a kormány, így a végrehajtó hatalom tagja. Az Alkotmány 64. cikke értelmében, szemben a bírakkal, az ügyészség tagjai nem elmozdíthatatlanok. Az ügyészségen belül feletteseik irányítása és ellenőrzése alatt állnak, és az igazságügyminiszter felügyelete alá tartoznak. A büntetőeljárásjogi törvénykönyv 33. cikke értelmében a főügyész az ugyanezen törvénykönyv 36., 37. és 44. cikkében előírt feltételek mellett a részére adott utasításoknak megfelelő írásbeli indítványokat köteles tenni, még akkor is, ha az igazságszolgáltatás szempontjából általa megfelelőnek tartott szóbeli észrevételeket szabadon terjeszthet elő” (az ítélet 56. pontja), továbbá „emlékeztet arra, hogy a végrehajtó hatalomtól és a felektől való függetlenség garantálása különösen kizárja azt, hogy a továbbiakban a felperessel szemben folytatott büntetőeljárás során eljárjon” (az ítélet 58. pontja). **[eredeti 6. o.]**

Jóllehet, amint az fent pontosításra került, a 2013-as reform óta a francia igazságügyminiszter egyéni ügyekben nem adhat utasításokat az ügyészség tisztviselőinek, az Emberi Jogok Európai Bírósága által megfogalmazott egyéb megállapítások továbbra is aktuálisak, különösen az, amely a büntetőeljárás alá vont, illetve keresett személlyel szemben az ügyész függetlenségének és pártatlanságának hiányára vonatkozik, tekintettel arra, hogy az ügyészség jellemzője az oszthatatlanság: egyazon ügyészség tagjai oszthatatlan egészet alkotnak; az ügyészség egy tagjának cselekménye az egész ügyészség nevében történik, így ugyanazon ügyészség tagjai szabadon helyettesíthetik egymást a teljes eljárás folyamán.

A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a lyoni általános hatáskörű elsőfokú bíróság mellett működő ügyészség indított eljárásokat a fellebbezővel szemben, miközben ugyanezen ügyészség tagja adta ki a szóban forgó európai elfogatóparancsot.

E fejtegetések, valamint a Bíróság 2019. május 27-i ítéleteiből eredő ítélkezési gyakorlat tükrében felmerül a kérdés, hogy a jelen ügyben a francia ügyészség tiszteletben tartja-e a függetlenség és pártatlanság azon követelményét, amely az európai elfogatóparancs kibocsátásához szükséges, mivel az európai elfogatóparancs rendszere a keresett személyt megillető eljárési jogok és alapvető jogok kétszintű védelmét tartalmazza, és Franciaországban az európai elfogatóparancs kibocsátására kijelölt illetékes igazságügyi hatóság feladata amellet, hogy a kibocsátáshoz szükséges feltételek tiszteletben tartását ellenőrizze és arányosságát a büntetőjogi iratokból kitűnő körülmények tekintetében megvizsgálja, hogy ugyanezen ügyben lefolytassa a büntetőeljárást.

Tekintettel arra, hogy az európai uniós jog helyes alkalmazása imperatív követelmény, és a jelen ügyben ennek egyértelműen, észszerű kétségeket kizáróan nem lehet eleget tenni, [omissis] az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján a jelen ítélet rendelkező részében megfogalmazott kérdést előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé kell terjeszteni.

A fenti indokok alapján

[omissis]

[a bíróság] eljárását az Európai Unió Bíróságának az alábbi kérdéssel összefüggő előzetes döntéshozatali eljárásában hozott határozatáig felfüggeszti: **[eredeti 7. o.]**

„A vizsgálóbíró vagy a bíróság mellett működő francia ügyészség, amely Franciaországban ezen állam joga alapján hatáskörrel rendelkezik az európai elfogatóparancs kibocsátására, tekinthető-e a 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott önálló fogalom szerinti kibocsátó igazságügyi hatóságnak, ha e hatóság feladata amellet, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásához szükséges feltételek tiszteletben tartását ellenőrizze és arányosságát a büntetőjogi iratokból kitűnő körülmények tekintetében megvizsgálja, hogy ugyanezen ügyben lefolytassa a büntetőeljárást?”

[omissis] [aláírások]